

In deze Ultréia

- Van de redactie
- Camino Academie
- Nieuwe Weg naar Buiten
- Contributie NGSJ
- Amsterdam mirakelstad
- Vacature redactie Ultréia
- Vertrouwenspersonen
- Ich bin dann mal weg!
- Evaluatie Roncesvalles
- Rugzak vol steentjes
- Regels voor credentials
- Regiocontactpersonen
- Lezingencyclus
- Cursus Francés
- Lezingen Brouwer
- Programma Mathot
- Wilt u iets van mij lezen?
- Salida

Van de redactie

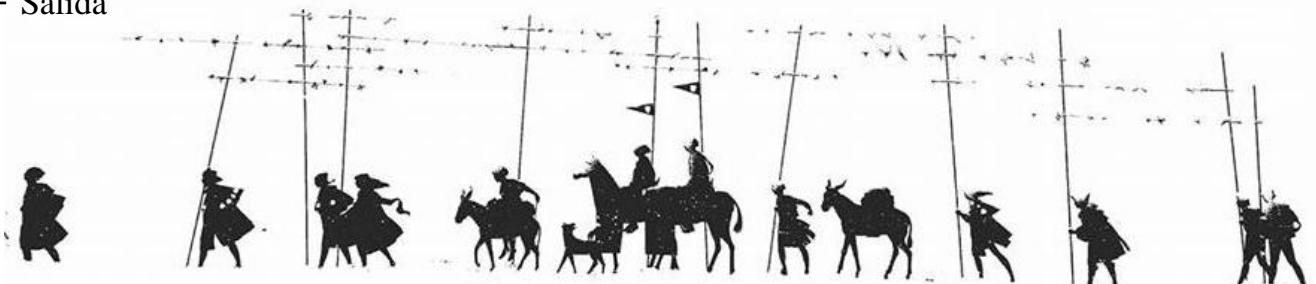
Vol verwondering stond ik voor de wijnfontein van Irache: een kraan waar wijn uit kwam voor de passerende pelgrim. Geweldig! Alhoewel het vroeg in de ochtend was, nam ik een slok, en mijn dag was goed. Hoeveel minder leuk was dat geweest, als ik het vooraf in een gids gelezen zou hebben: ‘Vandaag passeert u de bodega van Irache’.

Soms wil ik het wel uitschreeuwen naar mensen die aan hun eerste camino gaan beginnen. ‘Do not prepare!’ Okee: goede schoenen, een fatsoenlijk gewicht op je schouders en een routebeschrijving zijn handig om vooraf over na te denken.

Maar verder: lees niet over wat je gaat ervaren, gá, laat je verrassen. Loop niet de camino van Martin Sheen, Paolo Coelho, Shirley McClaine of Hape Kerkeling. Loop (of fiets) je eigen camino: laat los, wees zonder verwachtingen. Laat het gewoon gebeuren.

Wees gewaarschuwd: ook deze Ultréia bevat spoilers.

Ria Meinema

Tweede expertmeeting van de Camino Academie:

Gastvrijheid – ideaal en werkelijkheid

Vorig jaar begon het Nederlands Genootschap van Sint Jacob in samenwerking met meerdere wetenschappelijke partners de Camino Academie. Via dit platform komen academici en ervaringsexperts met elkaar in gesprek over pelgrimeren in het algemeen, en de camino in het bijzonder. Op donderdag 10 december organiseerde de Camino Academie haar tweede expertmeeting, rond het thema 'Gastvrijheid'.

Het is een traditie die veel pelgrims koesteren, en een praktijk waar ze meermaals gebruik van hebben mogen maken op de camino – maar is gastvrijheid wel zo simpel en puur als ze lijkt? Dat was de insteek van de zes sprekers op de expertmeeting. De toon was gezet door de ondertitel van de dag: 'ideaal en werkelijkheid'. Wat verstaan we onder ideale gastvrijheid?

Deze vraag werd verkend door onder andere religiewetenschapper Thomas Quartier, die een

lezing verzorgde over de traditie van wederkerige gastvrijheid (heilige gastvrijheid) in de Benedictijnse kloostertraditie. Daar tegenover stond filosoof Ruud Welten, die zich afvroeg of 'gastvrijheid' eigenlijk niet veel ambivalenter is. Wie moet die gastvrijheid uitdragen? En wie mogen daar wel gebruik van maken, en wie niet? Zo vulde het auditorium van het Catharijneconvent te Utrecht zich met vragen en discussies.

Andere discussies werden ingegeven door de lezingen van theologe Hermine Pool die vertelde over Bijbelse verhalen rond gastvrijheid, en antropoloog Wouter van Beek die uitlegde hoe gastvrijheid werd begrepen door de Dogon-gemeenschap in Afrika. Het thema werd dichterbij gehaald door twee sprekers met camino-ervaring: Huberta Wiertsema deelde haar ervaringen met de veranderende pelgrim in haar herberg l'Esprit du Chemin en Jan van der Steen gaf een poëtische interpretatie van zijn ervaringen als pelgrim. De Camino Academie hoopt in de toekomst nog veel van dit soort mooie en interessante bijeenkomsten te organiseren.

Lees [hier](#) het verslag op de website van de Camino Academie.

Suzanne van der Beek

Een nieuwe Weg naar Buiten

Website NGSJ helpt u verder

Hoe helpt het Genootschap de pelgrim op weg? Door te informeren op allerlei manieren. Denk daarbij aan de landelijke en regionale bijeenkomsten, de drie informatiecentra, de herberg in Roncesvalles, de Huiskamer van de Lage Landen in Santiago, de facebookpagina's én natuurlijk zijn [website](#). Op deze site wordt al jaren heel veel informatie aangeboden. Uit reacties van gebruikers bleek deze informatie niet altijd even toegankelijk te zijn.

Een werkgroep, bestaande uit Han Lasance (webmaster), Bert van den Brink (informant) en Arno Cuppen (herbergier), heeft daarom een nieuwe opzet gemaakt voor het onderdeel de Weg naar Buiten. Hierin wordt informatie verstrekt over de vele pelgrimswegen die naar Santiago leiden: routes, overnachtingsmogelijkheden, vervoer, noem maar op. Daarbij maakten zij onder meer gebruik van de nieuwe editie van het boekje Praktisch Pelgrimeren, door André Brouwer, en van de vragenstructuur en de informatie op de website van de pelgrimsherberg l'Esprit du Chemin.

De vragen om informatie lopen enorm uiteen. Er zijn mensen die nog niet eerder buiten Nederland hebben gereisd en nu naar Santiago willen pelgrimeren. Er zijn wereldreizigers die al meerdere keren in Santiago aantikten, maar nu op zoek zijn naar nieuwe pelgrimswegen. Er zijn fervente lopers en doorgewinterde fietsers, maar ook pelgrims in spé die er nog niet uit zijn: te voet, op de fiets?

In de nieuwe opzet is daarom voor onderstaande hoofdingeling gekozen:

- aspirant-pelgrims kunnen kiezen voor de optie 'Voor mij is het allemaal nieuw, help mij op weg', en dan voor 'lopen' of 'fietsen'. Als u hiervoor kiest, kunt u aan de hand van vragen en antwoorden uw hoofdroute uitstippelen, waarna u kunt berekenen hoe lang u ongeveer onderweg zult zijn en wat de reis ongeveer zal kosten.
- 'veteranen (en anderen) kunnen kiezen voor de optie 'Ik weet wat ik wil, maar ik zoek meer informatie', en dan voor 'lopen' of 'fietsen'. Als u hiervoor kiest, komt u bij een onderdeel waar - per land - veel extra informatie wordt geboden, tot en met GPS-tracks en Google Earth-bestanden.

Al met al was het een enorme klus. Het riep soms de verzuchting op 'het lijkt wel heus werk'. En nu maar hopen dat de werkgroep in zijne opzet is geslaagd. We horen het graag van u.

De nieuwe Weg naar Buiten vindt u zoals u dat gewend was bij de opties '[De weg naar Buiten](#)' op de home page en '[FAQ](#)' op de navigatiebalk bovenin.

Let op: In *Jacobsstaf 108* beschrijft Bram van der Wees een Nederlandse Jacobsweg over de Afsluitdijk. Daarin staat dat de routebeschrijving van de website gedownload kan worden. Door de veranderde structuur gaat deze download nu als volgt in zijn werk: [Santiago.nl](#) > [De weg naar Buiten](#) > [Ik zoek meer informatie - ik ga lopen](#) > [kaart Nederland](#) > [sectie Downloads](#) [wizigingen gids Jacobswegen in Nederland](#) > [Jacobsweg Afsluitdijk](#)

Wijziging contributie lidmaatschap NGSJ

Per 1 januari 2016 wijzigen de tarieven voor het lidmaatschap van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. De contributie voor het hoofd lid bedraagt dan 25 euro per jaar (inclusief eerste pelgrimspas en toezending van het kwartaalblad Jacobsstaf). Inwonende leden betalen 15 euro (inclusief eerste pelgrimspas, zonder toezending van de Jacobsstaf). Inwonende kinderen tot 18 jaar betalen geen contributie (ontvangen een pelgrimspas, maar dienen daartoe wel aangemeld te zijn als lid).

Amsterdam Mirakelstad: van middeleeuwse tot hedendaagse pelgrim

Voor aankondiging voorjaarsbijeenkomst in Amsterdam, 12 maart 2016

Reserveer zaterdag 12 maart 2016 alvast in uw agenda. Op deze dag organiseert de regio Amsterdam de landelijke voorjaarsbijeenkomst. Hoewel Amsterdam al sinds 1345 pelgrimsstad is, heeft deze dag juist de huidige pelgrim veel te bieden. Lezingen en workshops over boeddhistisch pelgrimeren, sociale media onderweg, lopen met je smartphone en GPS, ultralight op weg gaan en homeopathie onderweg vormen slechts een klein deel van het programma.

Klik [hier](#) voor een uitgebreide beschrijving of lees het artikel in Jacobsstaf 108. Inschrijven is nu nog niet mogelijk.

Herhaalde oproep: vacature redactie Ultreia

Voor de maandelijkse nieuwsbrief Ultreia is het NGSJ op zoek naar nieuwe redacteuren.

Ultreia heeft zich in de afgelopen jaren bewezen als een effectief en snel communicatiemiddel. Het bestuur van het Genootschap is op zoek naar twee vrijwilligers die samen zorg zullen dragen voor de totstandkoming. De eerste fungeert als secretaris met als taken het lezen en beantwoorden van de inkomende mailberichten, en het maken van een eerste selectie voor plaatsing. De andere redacteur selecteert de ingezonden artikelen definitief, schrijft zelf artikelen en geeft het geheel vorm in een sjabloon met foto's en afbeeldingen.

Twee vrijwilligers zijn nodig om de continuïteit van de nieuwsbrief te waarborgen en te voorzien in elkaars vervanging in geval een van beiden voor langere tijd afwezig is. Eén vrijwilliger heeft zich al gemeld. Wie wordt de tweede?

We streven er bovendien naar om in de Ultreia meer nieuws van regio's en werkgroepen te publiceren en daartoe wordt de medewerking van de contactpersonen verwacht.

Hebt u belangstelling voor een van beide functies, stuur dan een mailbericht aan ultreia@santiago.nl.

Vertrouwenspersonen NGSJ

De activiteiten van het Genootschap worden gerealiseerd door een groep van ruim tweehonderd vrijwilligers. Dat gaat nagenoeg altijd in goede harmonie, maar heel soms leidt een verschil in inzicht tot een conflict dat niet naar tevredenheid kan worden opgelost. Sinds kort is het mogelijk om in dit soort situaties de hulp van een van de twee vertrouwenspersonen in te schakelen. Ook bij grensoverschrijdend gedrag kan een beroep op hen worden gedaan. Ze zijn te bereiken via vertrouwenspersoon@santiago.nl.

Wie zijn zij?

Lex Bijlsma

Aantal caminokilometers? 820 km

Hoe was je aankomst?

Santiago zien en dan sterven? Nee, volgend jaar weer!

Wat heeft de camino je gegeven?

Een drang voor de rest van mijn leven tot wandelen in Spanje.

Waarom vertrouwenspersoon?

Verlengstuk van het caminogevoel, er voor elkaar zijn

Welk levensmotto wil je doorgeven?

Hou het simpel, dan is de oplossing ook makkelijker te vinden.

Anke Jansen

Aantal caminokilometers?

3202 km heen in 2006. Terug tot de Pyreneeën 855 km.

Hoe was je aankomst?

Intens, mooi en verstild. Ik miste ook meteen de gele pijlen.

Wat heeft de camino je gegeven?

Vreugde, vertrouwen en een roeping.

Waarom vertrouwenspersoon?

Iets terug doen en 'er zijn'.

Welk levensmotto wil je doorgeven?

Je bent er pas, als je er bent.

***Ich bin dann mal weg!* in de Duitse bioscoop**

'In de reisgids staat dat elke pelgrim tijdens de reis minstens één keer huilen zal. Maar als je blijft niet al op de eerste dag.'

Op kerstavond ging de film *Ich bin dann mal weg* in première in de Duitse bioscopen. Deze film over de camino werd gemaakt naar het gelijknamige boek uit 2006 van Hape Kerkeling. De in Duitsland razend populaire komiek Kerkeling liep in 2001 van Saint-Jean-Pied-de-Port naar Santiago, waarbij hij zo af en toe een stukje per bus niet schuwde. Het boek over de spirituele tocht en zijn leven daaraan voorafgaand werd in 2006 gepubliceerd. Daarvan gingen in Duitsland maar liefst vijf miljoen exemplaren over de toonbank. Dit zorgde voor een ware hype bij onze oosterburen: het aantal Duitse pelgrims op de camino nam een vlucht, en je komt onderweg nagenoeg geen Duitsers tegen die het boek niet hebben gelezen.

Volgens de eerste recensies op het internet is het een onderhoudende en mooi gemaakte film: 'Een aandoenlijk grappig verhaal in indrukwekkende en zonovergoten landschappen'. Hoofdrolspeler Devid Striesow wordt geprezen om zijn vertolking van de komiek. Maar er is ook kritiek: 'Wie verder kijkt, mist in de film de diepgang van de zoektocht naar zingeving en bespiegeling'. Der Spiegel Online noemt de film 'groentebouillon voor de ziel: warm, maar een beetje dun', en stelt dat 'de diepere lagen van het boek, al die pijnen, twijfels en zelfonderzoek van Kerkeling, ontaarden in 90 minuten onsamenhangende spreuken voor poëziealbums'. Andere kritiek gaat over hoe de pelgrimsweg neergezet wordt: 'De film toont steeds gemoedelijke beelden, zelfs als het regent. Dat de Jacobsweg gepaard gaat met grote ontberingen, wordt alleen aangestipt.'

De trailer van de film is [hier](#) te bekijken, en [hier](#) vindt u een onderhoudend filmpje over de totstandkoming van de film. Of en wanneer de film in de Nederlandse bioscopen zal draaien, is nog niet bekend.

Bronnen: [Deutsche Welle](#), [Der Spiegel Online](#)

Evaluatiebijeenkomst Hospitaleros Roncesvalles

92 hospitaleros kwamen in de middag van 29 november naar Driebergen om een bijzonder geslaagd hospitaleerseizoen af te sluiten.

De aftrap van de middag werd gegeven door Helmut Brouwer van de Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles met een presentatie over de geschiedenis en de toekomst van de kloosterherberg in Roncesvalles. Daaruit bleek dat er momenteel veel geïnvesteerd wordt door het Colegio om de groeiende stroom pelgrims aan te kunnen. De daarop volgende presentaties 'Planning' en 'Public Relations' stonden beiden in het teken van het werven van geschikte potentiële hospitaleros. Hierbij lag de nadruk op goed gastheer- of gastvrouwship. Nieuwe hospitaleros blijven noodzakelijk om de herberg draaiende te houden, en het werven zal dan ook in grote mate de activiteiten van werkgroep bepalen.

NGSJ-voorzitter Joost Bol legde de nieuwe mogelijkheden van Facebook uit en nam hij de gelegenheid te baat om de hospitaleros de complimenten over te brengen voor hun werkzaamheden. De middag werd afgesloten met een Café Saint Jacques, waarbij men zich de aangeboden tapas goed liet smaken.

De introductiedag voor de hospitaleros die in 2016 naar Roncesvalles gaan, is gepland op zaterdag 27 februari 2016 van 10.00 tot 17.00 uur te Driebergen.

Jacques Nouwens - Secretaris Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles

De herberg: work in progress

'Een Koreaans meisje strompelt binnen. Ze kan nauwelijks op haar benen staan en dreigt in elkaar te zakken. Snel gebaar ik dat ze haar rugzak af moet doen en op een bankje moet gaan zitten. Op mijn vraag of ze water wil, klinkt haar 'yes' als een oerkreet die van heel diep komt. Ik haal een lege fles uit haar rugzak en vul die met koud water. Ze zet deze aan haar mond en klokt met grote teugen het water naar binnen. Er staat een Nederlandse man achter me die dit alles heeft gadeslagen. Hij zegt: 'Wat moet het dankbaar zijn om dit te kunnen doen'. En daarmee raakt hij mijns inziens precies de essentie van ons werk hier: een warm welkom verzorgen voor mensen die zojuist één van de zwaarste inspanningen, zo niet de zwaarste, van hun leven hebben geleverd.'

Bovenstaande is een passage uit het Libro d'Oro van 2015, het verslag dat wordt bijgehouden door de Nederlandse hospitaleros van de albergue in Roncesvalles. Van 14 maart tot 10 november 2015 werkten 120 vrijwilligers van het Nederlands Genootschap om de herberg draaiende te houden. Voor het komende jaar is de Werkgroep Hospitaleren Roncesvalles weer op zoek naar nieuwe hospitalero's om de groeiende stroom pelgrims op te vangen. Lees [hier](#) een overzichtsartikel van de werkgroep over de ontwikkelingen en plannen in verband met de herberg en het hospitaleren in Roncesvalles.

Een rugzak vol steentjes

Veel pelgrims laten tijdens hun tocht een steentje achter bij Cruz de Ferro. Vaak symboliseert dit iets wat zij achter willen laten, of ze dragen hun steen op aan een dierbare.

Kunstenares Andrea Haandrikman vertrok op 31 juli met maar liefst 61 steentjes met een gewicht van rond de kilo in haar rugzak vanuit Espalion in Frankrijk. Ze liep via de Via Podiensis, Camino del Norte en de Camino Primitivo naar Santiago.

Voor aanvang van de tocht beschilderde ze de stenen met de hand. De schilderijen waren geïnspireerd op thema's die zij van

61 personen - 'opdrachtgevers' - kreeg. Dat kon bijvoorbeeld een herinnering of een emotie van deze persoon zijn. Dagelijks liet zij een steen achter op het wandelpad, vergezeld door een haiku (een kort gedichtje). Ook dagelijks publiceerde ze op haar website de plek waar de steen was achtergelaten en de voornaam van de persoon in wiens opdracht zij deze had neergelegd. Na aankomst in Nederland ontvingen de 'opdrachtgevers' een 'certificaat van echtheid' als herinnering.

Voor 2016 heeft de kunstenares, die normaal gesproken muurschilderingen maakt, een nieuw caminoproject met stenen op stapel staan. Klik [hier](#) voor meer informatie over het project. De 61 beschilderde stenen kunt u [hier](#) bekijken.

Regels voor credenciales

Deze maand meldde het kapittel van de kathedraal van Santiago dat voortaan regels worden gesteld aan de pelgrimspaspoorten of credenciales. Vanaf april 2016 worden door het

pelgrimskantoor alleen nog de officieel door het kapittel erkende pelgrimspaspoorten voor de uitreiking van de Compostela geaccepteerd. Het pelgrimspaspoort van het NGSJ is daar één van.

Momenteel accepteert het pelgrimsbureau 25 verschillende soorten pelgrimspaspoorten die in prijs uiteenlopen van gratis tot 20 euro per stuk. Het kapittel stelt dat er geen winst

gemaakt hoort te worden op de pelgrimspaspoorten.

Op de website van het pelgrimskantoor zijn lijsten te vinden van de organisaties die de goedgekeurde credenciales verstrekken: klik [hier](#) voor de Spaanse lijst, en [hier](#) voor de internationale.

Bron: [Website Archidiócesis Santiago de Compostela](#)

Regiocontactpersonen en bestuur bijeen in Utrecht

Het St. Eloyengasthuis in het centrum van Utrecht was op 12 december de plaats waar de regiocontactpersonen en het bestuur van het NGSJ bijeenkwamen. Na een ontvangst in de sfeervolle regentenkamer van dit gildehuis van de smeden deden de vertegenwoordigers van de regio's kort verslag van wat zij het afgelopen jaar aan activiteiten organiseerden, en hoe deze gewaardeerd werden.

's Middags gingen de aanwezigen in kleine groepen uiteen om de thema's van het concept beleidsplan 2016-2020 te bespreken. Concreet ging dat vooral over hoe de deelname aan de activiteiten van de regiogroepen kan worden vergroot. Ook werd het huidige systeem van jaarlijks twee landelijke bijeenkomsten van het Genootschap onder de loep genomen.

Veel regio's blijken tegen dezelfde problemen aan te lopen, en er werden gedurende de hele dag dan ook gretig tips over en weer uitgewisseld. Zo kwam naar voren dat in veel regio's de bijeenkomsten vaak bezocht worden door dezelfde (oudere) ledengroep. Opvallend was dat niet alle regio's de mogelijkheden kennen die het Genootschap (technisch) biedt, waardoor voorbereidingen extra veel tijd kosten. Verder zou het Genootschap de kaderpagina op de website beter kunnen benutten. De aanwezigen bleken uiteindelijk open te staan voor een mogelijke aanpassing van de landelijke bijeenkomsten: één grotere en één wat kleinere bijeenkomst. De besproken punten worden nader uitgewerkt en opgevolgd.

De dag werd afgesloten met een Café Saint Jacques, waarna ieder zijn/haar weegs ging. In de volgende Jacobsstaf volgt een meer uitgebreide impressie van deze als goed en nuttig ervaren bijeenkomst.

Maarten Hoek

Kloosters, broederschappen en gastvrijheid

Lezingencyclus Werkgroep Geschiedenis NGSJ voorjaar 2016

Kloosters en broederschappen waren voor de pelgrim in vroegere tijden van grote betekenis: ze fungeerden als opvangvoorziening, pelgrims kwamen er op verhaal en werden er verzorgd. Tegenwoordig is hun aantal ver in de minderheid, vergeleken met de vele andere opvang- en overnachtingsmogelijkheden. De zichtbaarheid en invloed van kloosterordes en broederschappen – in Spanje zijn ze er nog – zijn ontegenzeggelijk afgenomen. Niettemin blijft hun aantrekkingskracht groot, vanwege hun historische betekenis, hun soms imposante gebouwen, maar ook vanwege hun hedendaagse vormen van bezinning en spiritualiteit, niet zelden gebaseerd op een moderne interpretatie van de Regel van Benedictus.

In vijf lezingen laten eminente sprekers hun licht schijnen over de betekenis van kloosters,

broederschappen en het thema gastvrijheid, in vroegere en huidige tijden.

De lezingen vinden plaats in de periode tussen 20 januari en 16 maart op vijf woensdagavonden van 19.00 tot 21.00 uur, in het Instituto Cervantes, Domplein 3 in Utrecht. Kosten voor leden 7,50 euro per lezing en bij deelname aan alle lezingen 30 euro; voor niet-leden 12,50 euro per lezing en bij deelname aan alle lezingen 50 euro.

Geïnteresseerd? Kijk voor data en uitgebreid programma op de [website](#).

Inleiding tot de geschiedenis, kunst en cultuur van de Camino Frances

De werkgroep Geschiedenis en Cultuur heeft het afgelopen jaar in een aantal regio's cursussen verzorgd over de geschiedenis, kunst en cultuur langs de Camino Francés. Voor deze cursussen bleek een grote belangstelling.

Ook voor het komend jaar staat de cursus op het programma. De cursus omvat drie avonden en wordt gegeven in de regio, in overleg met de regiocoördinator. Voor meer info zie de [website](#).

Lezingen André Brouwer

Afgelopen (hete) zomer liep ik van Alkmaar naar Santiago de Compostela. Over deze tocht houd ik regelmatig lezingen. In januari staan er twee lezingen op het programma:

- In de [bibliotheek van 's Gravezande](#) op woensdag 20 januari, 19.00-21.30 uur.
- In de [bibliotheek van Voorburg](#) op zaterdag 30 januari, 14.00-16.00 uur.

Tijdens de lezing ga ik in op wat (voor mij) de waarden van pelgrimeren zijn, wat ik van de tocht geleerd heb (en wat niet). Ik vertel met smaak over de vele ontmoetingen. Zo liep ik enkele dagen met mensen zonder geld. Wat doet dat met je? En wat leer je daarvan? De verhalen worden geïllustreerd met mooie dia's.

Wilt u ook een lezing van mij boeken? Ik kom graag naar u toe. Desgewenst kan de lezing aangepast worden aan uw wensen. Wilt u meer de praktische zaken aan bod laten komen? Of juist meer de spirituele? Ik heb het allemaal in mijn rugzakje. Voor gremia binnen ons Genootschap kom ik tegen vergoeding van reiskosten. Voor overige organisaties vergoeding in overleg.

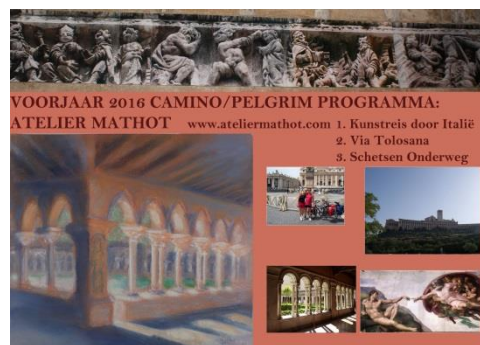
André Brouwer, info@brouwervanteksten.com

Camino-programma Atelier Mathot

Carina Mathot, die al vele pelgrimstochten maakte, organiseert in het voorjaar van 2016 de volgende camino-gerelateerde lezingen en workshops:

- Kunstreis door Italië Deel 1: De herscheppende bron van het Zuiden - zes lezingen en een excursie. Maandagavond, 19.30 uur; start op 18 januari. Deelname: 95 euro, inclusief een beknopte syllabus met achtergrondinformatie.
- De Via Tolosana - zes lezingen en een excursie. Woensdagavond, 19.30 uur; start op 20 januari. Excursie: 'Laatste oordeel muurschildering kerk Westbroek en De droom van Constantijn, Nieuwe Kerk Amsterdam. Deelname: 95 euro, inclusief een beknopte syllabus met achtergrondinformatie.
- Workshop Schetsen Onderweg
Op zaterdag 6 februari, van 10.00 tot 17.00 uur. Lezing en presentatie over oude tekentechnieken, de pasteltechniek van Carina Mathot, en uitleg van drie methoden van perspectief. Deelname: 60 euro, inclusief handleiding, lunch, koffie en thee.

Locatie van alle activiteiten: Atelier Mathot, Gouda. Kijk voor het hele programma, data en aanmelden op de [website](#).

Wilt u iets van mij lezen?

Lezers die zelf ook schrijven, kunnen in deze rubriek hun boek onder de aandacht van de leden van het Genootschap brengen. (Het is dus geen recensie van de redactie van *Ultreia*.)

Gaarne uw beschrijving (maximaal 300 woorden) naar ultreia@santiago.nl met een foto van de cover. Wij stellen het op prijs als u een exemplaar van uw boek aan onze bibliotheek schenkt.

Nederlands Genootschap van Sint Jacob, t.a.v. Bibliotheek, Janskerkhof 28a, 3512 BN UTRECHT

Gerard Staals: Noorderlicht op Cruz de Ferro

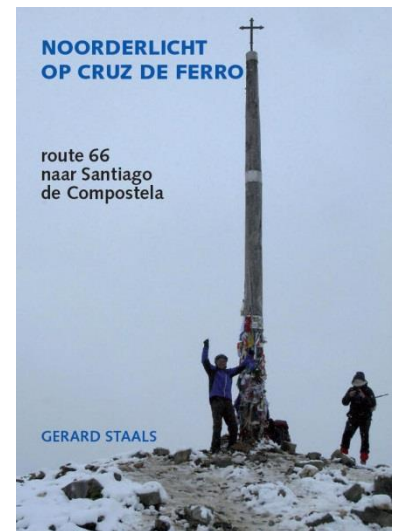
Op 1 december 2015 verscheen *Noorderlicht op Cruz de Ferro* van Gerard Staals.

Mijn eerste camino fietste ik in het voorjaar van 2010. Van Grubbenvorst (Limburg) naar Santiago de Compostela, bijna 2500 kilometer. In 2013 fiets ik in dezelfde periode opnieuw naar Santiago. Nu met oud-collega Frans Maas (Tegelen), vanuit het Zuid-Franse Saint-Jean-Pied-de-Port. We noemen het onze Route 66, een verwijzing naar onze leeftijd. Het wordt voor een deel een helse tocht. Barre kou en sneeuw in het hooggebergte bij Cruz de Ferro (1505 m) en op de pas van O Cebreiro (1310 m) overvallen ons. Een sacrale, bijna mystieke omgeving vanwege het speciale licht. Ondanks de tegenvallende klimatologische omstandigheden blijft de positieve moraal alle dagen meefietsen. Een manier van overleven. Maar niet de lente die we ons gedacht hadden.

Het boek is meer dan een verhaal over de tocht. Veel aandacht besteed ik aan alle internationale ontmoetingen. De uitgebreide voorbereidingen, het historische perspectief, het Spaanse culturele erfgoed, de enorme populariteit van de pelgrimstocht, de achterblijvers en het thuisfront, de literaire connecties, het komt allemaal ruim aan bod. En tenslotte zijn er de data, zoals de route, afstanden, etappeplaatsen, kosten en andere aspecten die belangrijk zijn onderweg, zoals temperatuur, windrichting, hoogteverschillen, stijgingspercentages, etc. Zelfs de wandelaar naar Santiago wordt niet vergeten, die komt ook aan het woord.

Ik vertel het verhaal vanuit mijn perspectief, met oog voor andere stand- en gezichtspunten. In dit geval vooral die van fietscompañero Frans. Humor en relativeringsvermogen blijken in het zadel plotseling net zo belangrijk als een ijzeren conditie.

Het boek is uitgegeven in een extra groot formaat en telt 288 pagina's, waarvan 35 full colour fotopagina's. De prijs is 21,95 euro. U kunt het bestellen via gerardstaals@gmail.com

Alexander Heydendael: Karakters op weg

*Ieder mens is op weg van begin tot het einde
Ieder figuur doorleeft daarbij een verhaal
Iedere zwerveling leert dát gaandeweg
Daarom blijft ieders verhaal uniek
Ook het mijne?*

Dit boekje geeft korte indrukken van figuren op weg naar Santiago. Een beeld van de mozaïek van de Nederlandstalige samenleving. Dat intrigeert. Dat vraagt om verdere toetsing. Daarom laat ik eerst deze camino-karakters kort de revue passeren. Daarna volgt vanzelf een dialoog met mezelf...

Wat brengt je tot zo'n tocht? Is het nieuwsgierigheid, dankbaarheid, boetedoening of gewoon avontuur? Of stelt het contact met allerlei verschillende culturen je op de proef? Dat blijkt overigens behoorlijk verrijkend! Ontmoetingen zijn verrassend, onverwacht boeiend en vaak leerzaam. Ook de ontmoeting met jezelf in de afsluitende dialoog van dit boekje.

Is er een religieuze tint: 'zoals jij God ziet, zo kijkt God ook naar jou'. Daar praten twee pelgrims onderweg over. Deze tekst lezen zij even later plots als graffiti in het Spaans op een tunnelwand... Bestaat toeval nu wel of niet? Is het contact hebben met het verleden je doel?

Een ongelovige Ier legt bewust zijn handen op iedere kerkmuur op zijn pad. Daarmee zoekt hij toch weer even verbinding met zijn overleden dochter...

Gewoon doen! Eerst de juiste keuzes maken. En dan eenvoudigweg gaan: loslaten, niet zeuren, niet klagen, accepteren, leren incasseren, doorzetten, het komt wel goed. Daarbij blijkt de weg vaak wijzer dan de wegwijzer.

Op zo'n tocht word je van binnen rijk, rijker, rijker. En probeer dát nu maar eens om je heen toe te passen, zoals bijvoorbeeld 'niet oordelen over anderen'! Of 'niet direct negatief reageren, als iets je niet aanstaat', maar 'eerst een nachtje slapen'.

Het boek is voor 10 euro te verkrijgen bij [Uitgeverij Quist](#).

Salida: korte berichten en weetjes

Fietsen in de bibliotheek

De bibliotheek is geen fietsenstalling. Toch staan er in de bibliotheek van Sint-Michielsgestel al enige tijd twee fietsen, elk met vijf tassen. Hierop fietsten Rob Steendijk en Cor van Ooijen dit jaar in 36 dagen 2808 kilometer, van SintMichielsgestel naar Santiago de Compostela. Zij stelden een expositie van hun foto's samen, waarbij de nadruk niet ligt op kerken en heiligen,

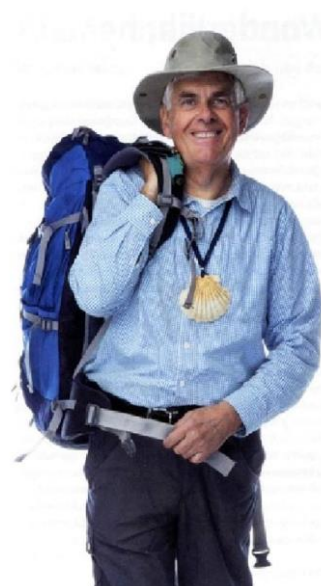
maar op de mensen die zij onderweg tegenkwamen, de landschappen die ze doorkruisten, de maaltijden die ze nuttigden en de bedden die ze besliepen.

Wie de fietsen en de foto's nog wil aanschouwen, moet snel zijn: ze staan en hangen nog tot en met 2 januari in de bibliotheek (Torenstraat 6, Sint-Michielsgestel). Via de [blog](#) van Rob en Cor zijn de verslagen van de tocht te lezen.

Pelgrims in Wandel.nl

In het laatste nummer van Wandel.nl, het kwartaalmagazine van de Koninklijke Wandel Bond Nederland (KWBN) wordt een aantal pelgrims geportretteerd, waaronder Joost Bol, voorzitter van het NGSJ.

U vindt het hele artikel op onze [facebookpagina](#).

Herdenkingsdienst in Grañon

25 jaar Hospitaleros Voluntarios

De Spaanse organisatie voor vrijwillige hospitaleros (Hospitaleros Voluntarios), gevestigd in Logroño, bestond dit jaar vijftienvijftig jaar. Eén van de evenementen die ter gelegenheid van dit jubileum werden georganiseerd was een herdenkingsmis op 31 oktober voor de hospitaleros van de organisatie die in die vijftienvijftig jaar overleden. Jannie de Boer, Hans de Haas en Peter van Zelst waren in deze periode hospitaleros in de herberg van Najera en zodoende in de gelegenheid deze dienst bij te wonen.

Dorpspastoor Don Jesus ging voor in de eucharistieviering in de sfeervolle kerk van Grañon. De aanwezigen betuigden eer aan de overleden hospitaleros door hun namen uit te spreken en vervolgens naar het altaar te gaan om een witte anjer en een aangestoken kaarsje te plaatsen. De bijeenkomst werd afgesloten met het gezamenlijk bereiden en nuttigen van een typisch Spaanse maaltijd in de albergue de San Juan Bautista die in de kerk gevestigd is.

Het treintje naar Saint-Jean-Pied-de-Port rijdt

Vanaf eind november rijdt de trein tussen Bayonne en Saint-Jean-Pied-de-Port weer, en kunnen pelgrims als vanouds over het spoor naar de beginplaats van de Camino Francés reizen. Nadat wegens modernisering van het spoor een jaar lang met bussen werd gereden, is de TER-trein weer in bedrijf.

De kosten voor de modernisering van de laatste 32,6 km van het spoor tussen Cambo-Les-Bains en

St-Jean-Pied-de-Port bedroegen maar liefst 44 miljoen euro.

Bron: [20minutes](#)

Online informatie

Al bezig met het plannen van uw camino voor 2016? Gidsen en ander informatiemateriaal met betrekking tot uw camino kunt u gemakkelijk bestellen via de [webwinkel](#) van het Genootschap. En een goed startpunt voor de oriëntatie op het internet is natuurlijk de vernieuwde [Weg naar Buiten](#) op de site (zie elders in deze Ulteira). Verder is er op het internet veel camino-gerelateerde informatie te vinden. Hieronder een aantal tips.

Camino del Salvador

Van de Camino del Salvador, een nog redelijk onbekende maar steeds populairder wordende route van León naar Oviedo (120 km), is een nieuw Spaanstalig gidsje verschenen. Het aantal overnachtingen op deze route is in vijf jaar tijd gestegen van 96 naar maar liefst 3000. Het gratis (Spaanstalige) gidsje van deze wonderschone route door de uitlopers van de Picos de Europa is te downloaden via deze [link](#)

Camino Invierno

Deze ‘camino van de winter’ kreeg onlangs de officiële caminostatus. De route gaat van Ponferrada – op de camino Francés – naar Lalin, waar hij aansluit op de Sanabrés naar Santiago. De route dankt zijn naam aan het feit dat hij in vroegere tijden vaak in de winter gelopen werd, als door de weersomstandigheden de hoger gelegen etappes rond O Cebreiro moeilijk begaanbaar waren. Hij is 209 km lang en is een goed alternatief om de grote drukte op het laatste stuk Francés te vermijden. Informatie over etappes en overnachtingsmogelijkheden vindt u op deze [website](#).

Accommodatielijsten Camino Francés

Een in november bijgewerkte lijst van alle herbergen op de Camino Francés vindt u [hier](#). En voor wie in de winterperiode de Camino Francés wil lopen: [hier](#) is een accommodatielijst met de geopende herbergen op de route. Deze lijst wordt regelmatig bijgewerkt.

Spaanse Camino websites

Verder zijn er een aantal Spaanse sites waarop u veel informatie over de routes in Spanje kunt vinden, zoals: [Gronze](#), [Eroski](#), [Mundicamino](#) en [Godesalco](#) (deze laatste met handige routeplanners van de Camino Francés, Via de la Plata, Camino Aragonés en de route in Frankrijk vanaf Le Puy, te vinden via de ‘planificador’ op de site).

Handige Engelstalige gidsjes

Voor Engelstalige informatie zijn er onder andere de volgende sites: [Caminoguide.net](#): pdf-routeboekjes verkrijgbaar van de Camino Francés, Aragonés en Baztán. [ViadelaPlataGuide.net](#): een pdf-routeboekje van de Via de la Plata. Via de site [The Northern Caminos](#) vindt u een overzicht van de accommodaties op de Camino del Norte, de Camino Primitivo en de Camino Inglés.

Forum en facebook

Het Engelstalige forum [caminodesantiago.me](#) is het grootste internationale online forum, waarop pelgrims onderling tips en tricks uitwisselen, ingedeeld op routes en onderwerp. En vergeet natuurlijk ook niet om al uw ervaringen en tips uit te wisselen in onze [virtuele albergue](#) op facebook!

Codex Calixtinus: de caminogids uit de middeleeuwen

‘De eet- en drinkgewoonten in Navarra zijn walgelijk. Alle leden van de familie – slaaf, meester, meid, minnares – eten met hun handen uit één pan, waarin al het voedsel door elkaar gemixt is, en ze drinken afvalwater uit één beker, als varkens of honden. En als ze spreken, klinkt hun taal zo grof; alsof je een hond hoort blaffen.’

Zo beschrijft de Franse monnik Aymeric Picaud – de vermeende auteur van de Codex Calixtinus - het volk van Navarra. Het vijfde deel van dit middeleeuwse geschrift is de eerste reisgids van de Camino Francés. Naast een routebeschrijving voorzag hij de middeleeuwse pelgrim van praktische tips voor voedsel en onderdak onderweg, en vooral van veel waarschuwingen.

De Codex Calixtinus wordt bewaard in de kathedraal van Santiago. Een complete Engelse vertaling van het vijfde deel vindt u [hier](#), en geeft u een kijkje in het leven van de middeleeuwse pelgrim.

Open!

Tijdens de totstandkoming van de vorige Ultreia was de verhuizing nog volop in gang, maar op 16 december werd het nieuwe pelgrimskantoor in Santiago (Rua Carretas, 33) in gebruik genomen.

Rectificatie: Sint Agatha ligt in Brabant

Een opmerkelijke lezeres maakte ons attent op het feit dat het klooster in Sint Agatha – waar pelgrims voor een stempel in hun credencial en een overnachting terecht kunnen – zich in Brabant bevindt en niet in Limburg, zoals wij abusievelijk in de Ultreia van november vermeldden. www.erfgoedkloosterleven.nl.

Colofon

Redacteur: Ria Meinema
Redactieadviseurs: Monique Walrave,
Suzanne van der Beek
Verzending: Han Lasance

De volgende Ultreia verschijnt in januari 2016.

Wij zien uw kopij graag voor 10 januari tegemoet
via ultreia@santiago.nl

Aanwijzingen voor de auteur

Ultreia wil attenderen op allerlei zaken en streeft daarom naar korte berichten. Uw kopij (maximaal 300 woorden) graag in platte tekst, dat wil zeggen zonder opmaak, zoals inspringen, vet gedrukt, onderstreept of met kaders. Met een foto bij uw artikel zijn we ook altijd blij.

Activiteiten van derden

In Ultreia is ook plaats voor de aankondiging van activiteiten van derden. Opname in Ultreia betekent echter niet dat het Genootschap garant staat voor de kwaliteit ervan.

